

Поезията и музиката са за мен естествените откровения на ежедневието

Много отдавна не съм срещала толкова лъчезарно, темпераментно, енергично и оптимистично създание, каквото е Даниела Джорова-Валдханс – виолончелистка, поетеса и педагог... Знаем се от години, но заетостта и километрите (аз – в Острава, тя – в Опава) някак си ни разделяха. Благодаря на случая, който ни събра по някакъв банален повод в Българския клуб в Острава. Тогава Даниела подари стихосбирките си за библиотеката на клуба. Прочетох ги на един дъх и веднага ѝ се обадох в Опава. Така се роди нашият непринуден разговор.

Даниела Джорова-Валдханс

Коя е всъщност Даниела Джорова-Валдханс?

Родена съм на 27 октомври 1967 г. в един от най-красивите български градове – Пловдив. У дома постоянно се пееше, така че музиката беше неделима част от живота на семейството ни. Виолончелото ме завладя още когато бях на 7 години, най-вече благодарение на моята учителка Ася Бяндова, която ми предаде не само занаята, но и любовта към инструмента. Завърших Музикално училище в Пловдив, като абсолвентският ми концерт беше с Пловдивската филхармония. После учих в Академията за музикално и танцово изкуство в Пловдив. Откровено казано, аз никога не съм търсила друга реализация за себе си освен в областта на музиката.

Кога и как се появи у теб интересът към словото?

Стихове започнах да пиша още 14-годишна. Чувствах потребност да споделя своя микрокосмос с близките си. Вече като студентка, интересът към словото ме „заведе“ и на театралната сцена. Аз съм един от основоположниците на театър „А-парт“. Но виолончелото си остана моята най-голяма любов. Може би и затова не съм правила опити да публикувам стиховете си в България.

Даниела, ти си дошла в Чехия преди 22 години. Защо избра точно Чехия, след като има и други, много по-привлекателни страни?

Още преди да завърша на Академията спечелих няколко конкурса. Еди-

ният от тях беше за работа в Оперния оркестър на Силезийския театър в град Опава.

Началото бе трудно, не знаех думичка чешки. С колегите си говорихме предимно на езика на музиката, а приятелите ми бяха заинтригувани от това, че пиша поезия на български. Направих опит да превода някои от стиховете си, но се оказа, че ми е по-лесно да пиша направо на чешки. Заслуга за това да овладя езика на такова ниво има моят съпруг Алеш Валдханс, който години наред неуморно поправяше всяка моя грешка. Речникът, който използвам днес, е с много широк диапазон и мога да работя с нюансите на езика. Защо съм останала в Чехия? Вината за това имат трима съдбовни мъже в моя живот – Леош Яначек, Олдржих Бохуньовски (шеф-диригент на операта, невероятен музикант и учител) и моят съпруг Алеш Валдханс, който спечели сърцето ми.

Освен, че свириш в различни оркестри и пишеш поезия, ти вече 15 години преподаваш виолончело в Училището по изкуства в град Кърнов.

Когато един от колегите ми ме покани да преподавам в новооткрития клас по виолончело в Кърнов, си мислех, че няма да се справя. Но след като видях децата и директорката и ме завладя атмосферата на училището, се съгласих. Нямахме ноти, а двете стари виолончела бяха твърде „изтощени“. Но затова пък имаше ентузиазъм, желание за работа, прекрасни ученици и всеотдайна директорка...И съм щастлива,

че много от учениците ми станаха добри музиканти и оползотвориха това, което съм им дала.

Чешките ти колеги, приятели и фенове организираха и отпразнуваха твоята 20-годишна активна професионална дейност в Чехия с юбилеен концерт „Už je to 20 let“. На него прозвуча и творба, която имаше световна музикална премиера и бе посветена на теб.

Наистина за мен беше голяма чест, че един от известните чешки композитори Зденек Поллоланик написа по случай юбилея цикъл песни за баритон и виолончелов квартет по мои стихове – „Nálady všedních dnů“. Баритонът Зденек Капл бе първият изпълнител, а партията за виолончело поверихме на моите талантиливи ученици Томаш Мичка, Петра Шуянова, Барбора Климова и Тереза Юржикова. През септември 2012 г. това произведение беше изпълнено и на „Кърновските музикални тържества“, което доказва, че то ще намери своето място в музикалната литература.

Стиховете на двете ти стихосбирки, написани на чешки, ме развълнуваха и очароваха със своята нежна и крехка поетика, изпълнена с безгранична човечност и задушеvnost. В тях виждам себе си, своя живот, както и живота на много хора около мен.

Някои хора възприемат стиховете ми като откровена интимна изповед на моя живот, но аз съм убедена, че всичко онова, което преживявам аз, може да преживее всеки един от нас. Затова и първата ми стихосбирка носи заглавието „Обуčejně věci“. Илюстрациите към нея са дело на талантиливата художничка Ивана Щайнингерова. Мисля си, че и благодарение на нейните графики, моята

първа стихосбирка (2006) събуди голям интерес и дори бе преведена на полски език. Две години по-късно тя бе представена във Варшавската галерия „Екслибрис“ на „Вечерта на чешката поезия“.

Втората ми стихосбирката „Zázraky všedního dne“ бе издадена през 2010 г. Реализацията на проекта бе възможна, благодарение на получените дотации от Отдела за култура при Градския съвет в Кърнов. „Кръстница“ на книгата бе кметлицата на града г-жа Рената Рамазанова.

Жалко, че българският читател няма възможност да прочете стиховете ти на български. Не е ли това едни малък парадокс?

Да, така е. Опитвах се да превода някои от тях, но не се получи. Живея в Чехия дълго време, пиша, говоря и мисля на чешки...

Но имам идеята да направя опит

„Sama“

V kouřovém hluku kavárny „Romano“ nad šálkem už studené kávy přemítám o životě v obavách co všechno jednou můžu zradit. Když ztratím svoji víru zradím ty, kdo ve mně věří, když ztratím svojí sílu zradím ty, kdo potřebují pomoc, když ztratím své sny zradím sama sebe. Můžu, ale nemusím. Tak bojuji dál...

„Zamyšlení“

(Erica)

Žijeme své propůjčené životy v neúprosném proudu každodennosti. Každý z nás prošlapе svoje boty v honu za přemírou zbytečností. Překvapuje nás setkání s lidskostí, dnes už nevěříme dobrým lidem. Zanevřeli jsme na staré moudrosti, zapomněli jsme žít s úsměvem...

Miluješ?

Jestli miluješ, neskládej defi nice, nehledej důvody, nepokládej otázky, neposkytuj důkazy, nevymyšlej ospravedlnění, nevysvětľuj nevysvětľitelné – není to zapotřebí...

един ден да публикувам и български стихове. Трудно ще ми е да си ги превода от чешки сама и затова междувременно пиша и на български. Всяко лято, когато се връщам в България намирам нови инспирации...

Как изглежда твоето ежедневие?

Моето ежедневие е разделено между репетиции и представления в Операта, където съм втори концертмайстор. Освен това имам различни солови проекти, както и концерти с камерния оркестър „Музика Опавия“, чийто член съм вече 10 години. Ежедневието ми запълват и часовете с моите ученици-виолончелисти, както и писането на стихове. Всички тези компоненти се допълват взаимно и са част от едно неделимо цяло, наречено „Живот“. Моят живот!

Сирма Зидаро-Коунова

Пловдивски нощи

Мои есенни Пловдивски нощи, мои тъжни сивокоси сестри, нас Съдбата ли тъй ни ориса да сме верни, добри, но сами. Всяка вечер намятайки Залеза върху своите нежни плещи, аз се раждам със вас и умирам щом Зората отвори очи.

Още нещо

Понякога имам чувството, че животът е просто една безкрайна верига от измислена действителност и незапомнени мигове, от невъзвръщаеми ситуации и неизречени думи, от несбъднати желания и неплодни копнежи... Невероятен калейдоскоп от мимолетно щастие, несъществени страдания и още нещо...

Слънце

Ослепяла от блясъка на Утрото, оглушала от музиката на Тревата, опиянена от твоето Докосване се пренесох в другият Простор, във другото Необикновено ниво на своя Обикновен живот. Обичам Слънцето.